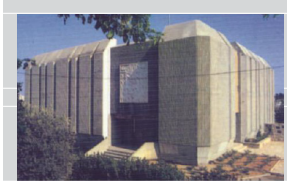

חודש בחודשו

בטאון "גבורת מרדכי" בית כנסת ומרכז קהילתי תורני

בס"ד י"ד תשרי - תשע"ג // גיליון 266 // רח' הרצוג 32 גבעתיים // www.gvurat-m.org // gvuratmordechai@013net.net מערכת: חנה, בן כוכב, יוסף ארגמן, אפרת סהר, אילת סקסטין, מיכל פרישטיק, יוסי סגל צלמת: רינת טואיטו עיצוב: אורלי אליאס

ארבע מדרגות

מה, בעצם, מבקש ה' מכל אדם בישראל? האם הבקשה מכולם זהה? הנצי"ב מוצא ארבע מדרגות דרישה: מדרגה ראשונה - הדרישה מהמנהיגים; השנייה - הדרישה מהרבנים; השלישית - מהאיש הפשוט והרביעית - מנשים וקטנים. דומה כי נוסחת האיזון שמציע הנצי"ב, מתאימה גם לימינו

חג סוכות בשער. הושענות ב"גבורת מרדכי" בתשע"ב צילום: מקס סקסטין

- הרב יחיאל וסרמן -

הנצי"ב מבאר את דרישת הקב"ה, ואומר כי קיימות ארבע מדרגות בעם-ישראל בכל הקשור לעבודת ה'. בדרגה הראשונה מחויבים, הראשים והמנהיגים בישראל; בדרגה השנייה - זקנים ותלמידי חכמים; בדרגה השלישית - האנשים העוסקים לפרנסתם. הדרגה הרביעית מיועדת לנשים ולקטנים, הפטורים ממצוות עשה שהזמן גרמן.

מה שהרבנו פונה אל עם-ישראל ושואל: "ועתה ישראל מה ה' אלוהיך שואל מעמך". לכאורה, שאלה פשוטה, אך התשובה ארוכה וכוללת דרישות רבות: "כי אם ליראה את ה' אלוהיך, ללכת בכל דרכיו ולאבהה אותו ולעבוד את ה' אלוהיך בכל לבבך ובכל נפשך לשמור את מצות ה' ואת חוקותיו, אשר אני מצוך היום לטוב לך". כיצד מיישבים בין השאלה הפשוטה, לכאורה, לתשובה המורכבת?

והיית אך שמח

ראש-השנה ויום-הכיפורים מאחורינו. אנחנו בפתחו של חג הסוכות. יש מי שחש עתה כמו תלמיד אחרי מבחנים מכריעים וגורליים הממתין בשקיקה לחופשה, לימי הכיף. ואכן, חג הסוכות, בו נצטווה כל אחד מאיתנו "ושמחת בחגך", הוא חג "הנשימה שאחרי". ראש-השנה ויום-הכיפורים הם חגים חמורי סבר, המתאפיינים בשהייה הממושכת בין כותלי בית-הכנסת ובאווירת חשבון-נפש גורלית בין אדם לאלוהיו, בין אדם לחברו. חג הסוכות, לעומת זאת, הוא חג היציאה אל המרחב, אל הטבע אל השדה ואל משכן הארעי אותו בונים בשתי ידיים. שכונתנו התאפיינה בעבר ברצף משכני ארעי מפוארים. הכביש הפנימי שמאחורי הבניינים הנושקים למרחב בית-הכנסת, כונה "רחוב הסוכות". היו אף שכינו אותו "שאנז אליזה", כשם הרחוב המרכזי ההומה בפאריס. ואכן, חברי הקהילה ניצלו כל פינה בכביש כדי להרים סוכות מפוארות שהתחרו זו בזו בהדר. בני נוער וצעירים חובשי כיפות מגבעתיים ומרמת-גן מילאו את רחוב הסוכות בהמוניהם. זה היה רחוב השידוכים והפגישות המרגשות. הייתה תחושה של קרנבל שנתי. לצער כולנו התופעה דעכה והפכה מחוז חפץ לנוסטלגיה של הוותיקים ומקור געגוע לצעירים. אלא שהדברים השתנו דווקא בשנים האחרונות. זוגות צעירים החלו להגיע כמעט באין רואה. הם וילדיהם החלו להשתלב בפעילויות הקהילה. כיום משקלם ניכר מאוד לא רק בחיי בית-הכנסת אלא גם בחידוש המסורת המפוארת של בניית הסוכות ומעשי החסד. בנושא זה נביא כאן את דבריו של רב הקהילה, אברהם וסרמן. הבה נקווה כי בחג הסוכות השתא תתחדש מסורת "רחוב הסוכות" במלוא תפארתה.

חג שמח וקריאה נעימה

בוגרי קורס נתיב בצילום משותף ליד בית הכנסת צילום: רינת טואיטו

"נתיב" בקהילה חיילי קורס

בשבת כי-תבוא אירחה קהילתנו 22 חיילות וחיילים מסיימי קורס "נתיב" - קורס זהות יהודית ציונית לחיילים עולים המעניק הזדמנות להעמקה ולהעשרה של הידע על תרבות ומורשת ישראל. החיילים לנו וסעדו אצל משפחות מן הקהילה, חוו עונג ליל שבת בבית הכנסת, בו שמעו דבר תורה מפי הרב והשתתפו במשחק היכרות סביב חפצי יודאיקה ונטלו חלק בשיעורים המתקיימים בשבת בבוקר. לסיום השבת המהנה, התכנסו בבית אהרון לסעודה שלישית בה למדו שירי נשמה יהודיים מפי מקס סקסטין. תודה למשפחות יפה, בורשטיין, פינקלשטיין, ברקוביץ', סבן, פלד, עזריה, פרישטיק, גולדפרב, בן-כוכב וסקסטין על שנתנו למבצע האירוח וכן לכל מי שסייע להצלחתו. המארחים והמתארחים כאחד נהנו והשכילו מן המפגש.

ארבע מדרגות/ המשך מעמ' 1 >>

השאלה "ועתה ישראל מה ה' שואל מעמך" מופנית, אפוא, לכולם. אבל, הדרישה איננה אחידה. היא שונה מקבוצה לקבוצה. מה שנדרש מזה לא נדרש מזה. על המנהיגים, שהם בעלי כוח וסמכות, לדעת כי למרות שהם אנשי שררה - יש מעליהם בורא עולם. על כן, נדרש מהם ליראה את ה'. הדוגמה שמביא הנצי"ב, היא זו שבה המלך מצווה לכתוב ספר תורה והתורה אומרת "והיתה עמו כל ימי חייו למען ילמד ליראה את ה' אלהיו". דהיינו: המלך מצווה במפורש ליראה את ה'.

מלומדי התורה נדרש "לאהבה את ה'". הסיבה: הם עוסקים בתורה תדיר ומרוב הקירבה, לכאורה, לבורא עולם אהבתם עלולה, חלילה, להיפגם. מהעוסקים לפרנסתם, אלה הטורדים בחיי יום יום,

מהם לא נדרשת, לדעת הנצי"ב, יראה ולא אהבה. מה שנדרש מהם במרוץ החיים הוא לשמור את מצוות ה'.

יוצא, אפוא, כי הדרישה היא אינדיבידואלית. היא נקבעת בהתאם לדרגתו הרוחנית וליכולתו של האדם. אף-על-פי-כן, יש דרישה אחת עקרונית המשותפת לכל אחד ואחד והיא: לגייס את כל כוחותיו הנפשיים ולעשות, כפי אפשרותו ויכולתו, את המוטל עליו על ידי בורא עולם. זאת, כמאמרו הידוע של רבי זושא מאניפולי: "כאשר אגיע לעולם האמת לא ישאלו אותי למה לא היית אברהם אבינו, ישאלו אותי מדוע לא הייתי זושא מאניפולי?"

פירושו של הנצי"ב מעניין וייחודי. הוא נולד על רקע תקופת האמנציפציה, בה החלו ליפול חומות הגטאות ובפני יהודי אירופה נוצרה אפשרות חדשה של שילוב בחברה הכללית. כדי להתמודד עם המציאות

שהשמחה במעונם זר ברכות למזל טוב

ברכות להולדת נינים/ות • למשפחת מינרבי **ברכות להולדת נכדים/ות**

- למשפחת שטרן אלון ויהודית להולדת הנכד
- למשפחת שטרן מתוסוב להולדת הנכדה
- למשפחת רוזנטלר להולדת הנכד
- למשפחת זיו להולדת הנכדה
- למשפחת טוכפלד להולדת הנכדה
- למשפחת פִינקל לנישואי הנכדה
- למשפחת שטרסברג לנישואי הבן רפי
- ליצחק פורת לנישואיו עם ציפי

עזרא בן-כוכב ז"ל מנהיג ואיש חסד

לפני כשלוש שנים, בהיותו בן 73, החל חברנו עזרא בן-כוכב ז"ל ללמוד לתואר שלישי באוניברסיטת בר-אילן. נושא הדוקטורט שבחר: השפעת עולם המחשב והאינטרנט על לימודי היהדות. את התואר, לצער הכול, הוא לא זכה לסיים. שירת חייו באמצע נפסקה. בחודש שעבר ליוו אותו מאות רבות בדרכו האחרונה.

עזרא היה אחד הבולטים בחבורת מייסדי המרכז הקהילתי התורני "גבורת מרדכי". זאת, הן מצד המבנה הפיזי והן מצד התפקוד הדתי, החברתי והארגוני של הקהילה. עזרא נולד בתל-אביב בשנת תרצ"ו בשם עזרא יעקובוביץ', בן בכור להוריו. הוא למד בבי"ס מזרחי ברח' בזל ובכיתה ד' הצטרף עם חבריו לסניף בני-עקיבא בצפון ת"א. צריף התנועה - כפי שמתארת חנה - "היה מלא באווירה נפלאה של ארץ ישראל דאז". בצריף הזה עזרא נכנס גם להדרכה. חנה הרטוב הייתה המדריכה המקבילה. כך נקשרו, ובמהלך הפעולות המשותפות, הטיולים והמחנות הפכו זוג מוכר ברבים.

עזרא למד בציטלין ואחר כך בישיבה - שם שילב, במשך שנה אחת, תורה ועבודה כהכנה לצבא. תכנית זו הייתה אז חידוש של גרעין "איתנים". אחרי טירונות בנח"ל נשלח להדרכה כקומנר. חבריו לגרעין השתלבו בינתיים בקיבוץ בני-דרום. בשלב האיומן המתקדם במסגרת גדוד 50 (הגדוד השלישי של חטיבת הצנחנים דאז) ירדו עזרא וחבריו לערבה. החלה פעילות בט"ש באזור עין-רדיאן (היום יוטבתה). אזור הערבה התיכונה כונה אז "הדרום הפרוע". הפעילות כללה סיורים ומרדפים אחרי מסתננים, כשעזרא אווז בהגה הקומנדקר המבצע.

עם שחרורו ב-1957 חזר למשק בני-דרום. בשנה זו עזרא וחנה נישאו. הוא עבד בגן הירק ומהר מאוד הפך לסדרן העבודה. את תשוקתו ללימודים השביע בקורס ללימודי כלכלה בהתכתבות, מטעם אוניברסיטת לונדון. שם גם קרא לראשונה על המצאה מופלאה - "הקומפיוטר" שמה. בשנת 1963 נפלה לידיו ההזדמנות להכיר ולהבין את צפונותיו של המחשב. הוא קיבל הצעה

המשך בעמ' 6 <<

לעזרא עוד כמה דברים שרציתי להגיד לך...

עוד כמה דברים שרציתי להגיד לך, והמקום ריק. בכל בוקר, חמש דקות לשבע, אתה מגיע לשולחן בבית המדרש, פותח בכמה משפטים על משחק הכדורגל שראית אמש, על סרט טוב שכדאי שאלך. שמעת קונצרט טוב או מאמר שהעברת למייל שלי וטרם הגבתי. מניח תפילין. מספיק להוסיף עוד הערה פוליטית שמטרידה אותך. זהו.

עכשיו אתה ניגש לעבודת הבורא. קובע בעלי תפילה. מחליט מי פותח את הארון, מי העולים לתורה. היש בעלי שמחות או חלילה מי באבלו? כך עשית במניין שלנו אחת-עשרה שנים.

יום יום. שבוע שבוע. הספקת גם לצאת לסקי בחו"ל או לבצור ענבים ליקב המשפחתי. כל סיפור בחיך, כל תחום שעסקת בו עשית בצורה מושלמת. ידעת להעביר ביקורת על כל נושא שהטריד אותך. הכול ביושר ובהגינות. ללא חנופה.

שנים עברו. בזמן האחרון נעדרת, אבל זו הייתה היעדרות זמנית. הנה חזרת לעצמך. ביקשת עוד יום יומיים כדי לחזור ולשאת שוב בעול. אבל המקום ריק. אתה עזבת. נזכור אותך!

י.ס.

אירועים בקהילה

לתורה לנשים שהסכימו
אחר שבע שנות לימוד סיימו מגידי השיעורים ולומדי הש"ס את הקטע האחרון בחגיגה גדולה באולם בית אהרון - מאוחר יותר עלו השאלות

צילום: אהרון ונדרולדה

סיום הש"ס באולם בית אהרון

צער ועלבון. ונשאלת השאלה האם יש ערך ותכלית ללימוד הש"ס אם במקביל לכך לא מקיימים את המצווה של לא להלבין פני אדם ברבים".

אלדן מידן, מזכיר הקהילה הגיב לדבריו של עוזי : "האירוע אורגן מראשיתו ועד סופו על ידי עיריית גבעתיים ועמותת מרחבי"ה, שכן הוא נועד לכלל תושבי העיר. תחילה בחנו המארגנים אכסניות אחרות ובהן אולם תיאטרון גבעתיים ואולם בית-ראשונים. לבסוף נבחר אולם בית-אהרון, בעיקר בשל התאמתו לצורת הישיבה מול שולחנות ערוכים. משום כך, התמיהות שמעלה חברנו עוזי צריכות להיות מכוונות למארגנים ולא להנהלת העמותה. העמותה איננה נוהגת להתערב בפרטי האירוע לאחר שסוכם על העברת האולם. מעבר לכך, ראוי להודות כי תמיהותיו של עוזי אכן מעלות סוגיות רציניות הדורשות שיקול דעת ותשומת לב ראויה בעתיד. אין זה סוד כי יש דעות שונות בנושא שהעלה חברנו. יהיו מנגד מי שיבקשו לבחון את השאלה האם יש להזמין ולכבד את מי שפותח הליך משפטי כנגד הקהילה בבקשה לעיכוב תקציבים. ועוד: האם ישנו גם ערך של "כבוד הציבור" והאם היהדות דוגלת ב"הפניית הלחי השנייה"? למזלנו, כאמור, זאת הפעם היינו פטורים מדילמה מורכבת זו".

שבת גיבוש

בשבת פרשת "כי תצא" התקיימה שבת מיוחדת לחברי הקהילה באכסניית הנוער אבירים בעכו. באירוע השתתפו 46 משפחות, יחד כ-130 איש. ביום ההגעה נערכו סיורים באולמות האבירים, במנהרת הטמפלרים ובשוק. בסעודות, הרבנים אברהם וסרמן ויחיאל וסרמן אמרו דברי תורה ור' שלום סנדיק נתן שיעור מאלף. בליל שבת סקר ניסים ביתן ממדרשת עכו את תולדות העיר על מלחמותיה ושלטייה. בצהרי השבת נערך סיור מרתק בבית הכנסת התוניסאי, המצטיין בפסיפסים מרהיבים.

המשתתפים הביעו שביעות רצון רבה מהאירוע ושיבחו את רמת הארגון. חנה אברך, חברת הקהילה, הגדירה את האירוע כעתיר תוכן משובח ומאורגן למופת. לדבריה, התנאים הפיזיים היו מעולים. ניכרה דאגה לצרכי כל משפחה ומשפחה. היא ביקשה למסור יישר כוח למארגנים, ובמיוחד לארני ולא לעזר יפה, על שבת שהתעלתה על כל הציפיות.

ד"ר אתי פז, חברת הקהילה, סיכמה גם היא: "המושג 'שבת אחים' גם יחד' אינו סלוגן התלוי על שלטי חוצות. הוא ביטוי,

ביקור בעיר העתיקה של עכו צילום: אהרון ונדרולדה

הלכה למעשה, לתפיסת עולם בכל הקשור לנתינה, הערכה ותמיכה הדדית. זו התרבות המיוחדת המאפיינת את קהילת 'גבורת מרדכי'. ואכן, השבת עברה באווירה נעימה ומפרגנת. היא המחישה את חשיבותו ומקומו של המרכז הקהילתי שלנו בחיינו. מסתבר שוב ושוב כי הוא הרבה יותר מאשר רק מסגרת לתפילה וללימוד. המרכז מהווה צומת לחיים רוחניים מעשירים ותומכים לחברי הקהילה".

לא רק בחגים

רב הקהילה, אברהם וסרמן:
"בשנים האחרונות הגעתי
לתובנה שעתיד בתי הכנסת
בעירנו ובסביבה ייגזר רבות
מחילונים המתקרבים
למסורת. צריך להכניס את
שכנינו לבית הכנסת יותר
ויותר, ולא רק בכיפור או
בשמחת-תורה. לאחרונה
קיבלנו אישור ממשרד החינוך
לפתוח מדרשה להעמקת
הזהות היהודית"

- גידי פרישטיק -

התחלנו שנה חדשה. כיצד
אתה רואה את עתיד
הקהילה?

לפני קצת יותר מעשור, התמעטו באופן קיצוני חברי הקהילה הצעירים, ומעט מאוד ילדים הגיעו לבית הכנסת. אני זוכר במיוחד ליל פורים מדאכ, בו כמעט לא היה מי שירעיש ב'המן'! מצב זה, כמו גם הצורך לפעילות עם כלל האוכלוסייה דרבן אותי להקים בשיתוף חברים בקהילה את הגרעין התורני. הפעילות עם ילדי בית הכנסת הניעה גלגל חיובי, ועם השנים הצטרפו עוד

הדור הצעיר בקהילה בדרך ל"אמונים"

תלמידים בדרך לבית הספר

צילום: רינת טואיטו

למסורת. זהו תהליך שאני רואה אותו מתחיל. הקהילה מקבלת כל השנים בצורה נעימה ויפה את השכנים, אבל כנראה שצריך להשקיע ביוזמות פעילות כדי להכניס יותר

צילום: מקס סקסטין

ויותר את שכנינו לתוך בית הכנסת, ולא רק ביום כיפור ושמחת תורה.

מה קורה עם הגרעין התורני -
יש משפחות?

בהתחלה באמת הגיעו שש משפחות אבל מסיבות שונות הן עזבו תוך שנים ספורות, ועברנו כמה גלגולים ושינויים. עמותת "מרחביה" (ראשי תיבות "מרכז חברתי יהודי", השם החדש של הגרעין התורני), עוסקת בעיקר ביוזמות של פעילות ברחבי העיר, ונעזרת בתלמידי ישיבת רמת-גן כדי לבצע אותם. כיום אנחנו פועלים בכל גני-הילדים, לאורך השנה כולה, ובמספר בתי ספר. ילדי בתי-ספר ממלכתיים מגיעים לאירועים שונים שאנו מקיימים בבית-הכנסת כמו טקס קבלת חומש, טקס בת-מצווה, ועוד. מזה שלוש שנים אנחנו מקיימים פעילות אינטנסיבית בסוכת העיר שברחבת הקניון, תקיעות שופר בפארקים בראש-השנה, אפיית מצות חווייתית לפני פסח, הדלקת נרות חנוכה עם ניצולי-שואה ותלמידי בי"ס אורט, ועוד אירועים רבים. לשמחתי כמה חברים בקהילה נרתמו לניהול מרחבי"ה והפעלתה, בלעדיהם לא היינו מצליחים לפעול. יש לנו גם שיתוף פעולה מצוין עם סגן ראש העיר מושיק גולדשטיין והעירייה בכלל. בימים אלה קיבלנו אישור ממשרד החינוך לפתוח מדרשה להעמקת הזהות היהודית, ואנחנו מקווים להתחיל בקרוב בפעילות.

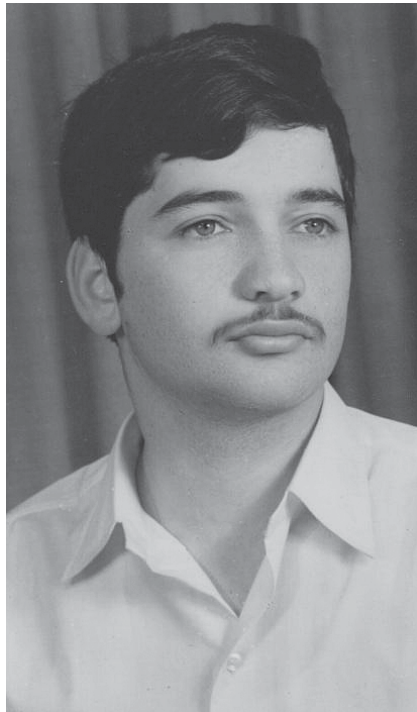
25

שנות הנצחה

משפחת ינאי
 מודה לקהילה עם
 סיום פעילות
 "ישיבת בין הזמנים"
 על שמו של מרדכי
 אלכסנדר ינאי הי"ד

לצורך תלמידים למסגרת זו. למרות המאמצים שהושקעו, לא הצלחנו להוות חלופה מפתה מספיק לתלמידים בתחרות עם אפשרויות אחרות מגוונות, שיש כיום. הואיל ומספר התלמידים שהשתתפו השנה היה מצומצם ולא איפשר מסגרת הנצחה ראויה ומכובדת, קיבלנו בלב כבד

את ההחלטה לסיים פעילות מבורכת זו. ערכה העצום של "ישיבת בין הזמנים" למשפחתנו לא ניתן למדידה בשום כלי. דרך הנצחה זו למרדכי אלכסנדר הי"ד, הייתה גולת הכותרת של דרכי ההנצחה האחרות. היא הסבה לנו, ובמיוחד להורים, נחת רוח רבה ושיי משה כלי מרכזי בהתמודדות הלא פשוטה, היומיומית, עם האובדן הקשה. מכתב זה מטרתו אחת: הכרת תודה לבית-הכנסת ולחברים שליוו אותנו לאורך 25 שנים. ללא שיתוף הפעולה ההדוק לו זכינו, לא יכול היה מפעל זה להתקיים. אנו מבקשים מכם, ההנהלה הנוכחית, למסור את תודתנו מקרב לב לכל חברי הקהילה שליוו ומלווים אותנו לאורך השנים הרבות. אנו מאחלים לכם המשך הפעילות המבורכת והענפה, שתודות לה מתקיימת יום היום הנצחה ראויה מאין כמוהה למרדכי אלכסנדר הי"ד.

מרדכי אלכסנדר ינאי הי"ד נפל
במלחמת יום הכיפורים
בחזית המצרית. על שמו קרוי
בית הכנסת והמרכז הקהילתי

הכנסת, לדורותיהם. זכינו לתמיכה ולסיוע בפעילות השוטפת של הישיבה. בין המצטרפים - הרב אברהם וסרמן, ר' יצחק פינקל ור' יעקב אברך. לתודה מיוחדת ראוי הרב אבשלום מאירסדורף, שמונה לנהל את הישיבה ועשה זאת בהתמדה ובכישרון רב מיומה הראשון, ללא הפסקה. לצערנו, בשנים האחרונות הורגש קושי

שישה גנים ורחבה אחת טוב, רע, לא נורא?

- איילת סקסטין -

במהלך חופשת הקיץ הקימה עי' ריית גבעתיים שני גנים חדשים שנוספו לאשכול ארבעת הגנים הקיימים במתחם הנושק לבית-הכנסת. הג' נים מיועדים לגילאי 3, והם הוקמו בעקבות החלטת הממשלה לספק חינוך חינם מגיל זה. עם השלמת הפרויקט נוצרה בעיה. תור שבי הבניינים הסמוכים לבית הכנסת, ובהם רבים מבני הקהילה, חוששים כי הדבר יפגע קשות באיכות חייהם. לדבריהם, שני גנים נוספים יעלו את מספר הילדים הלומדים במתחם כולו ליותר מ-200. כמעט כל היל' דים מובאים אל הגנים ומוחזרים מהם ברכב. מדובר על כן בכ-200 מכוניות שייכנסו ויצאו מדי יום, פעמיים ביום, דרך סמטת צימבר. רחוב צר זה אינו מותאם, כמובן, לנפח תע' בורה שכזה. משמעות הדבר היא: א. פקקי תנועה; ב. נסיעה לאחור באופן המסכן את העוברים והשבים; ג. זיהום אוויר מוגבר; ד. רעש רב שייגרם מן המכוניות ומן הצפירות הבלתי נמנעות בשל הדוחק והסיכון; ה. חסימת דרכם של דיירי הבניינים הסמוכים לסמטת צימבר החוצה מחניניהם; ו. חסימת דרכם של מתפללי "גבורת מרדכי" המגיעים ברכב לבית-הכנסת. התושבים מתרעמים על כך שלבניית הגנים לא התלווה תכנון תחבורתי אפקטיבי. אחדים מתוכם, ובהם חברינו עוזי איזביצקי ויצחק פורת, פנו לראש העיר ראובן בן-שחר ולממלא מקומו מושיק גולדשטיין, ודרשו פתרונות לבעיה. טלי ארגמן, חברת מועצת העיר ותושבת השכונה, פעלה אף היא מול מוסדות העי' רייה. כל הפונים הציעו ליצור מעבר לגנים דרך גינת טבנקין, מה שיאפשר תנועה זורמת מסמטת צימבר לרחוב טבנקין או להיפך, כדי שכלי רכב לא יצטרכו להסתובב ולשוב על עקבותיהם [נציין כי מדובר בשטח ששייך לרמת גן, ותושבי רחוב טבנקין אף הוחתמו על מכתב התנגדות לרעיון זה]. הצעה אחרת היא לסלול דרך מרחוב טבנקין בסמיכות לגן כורזין וגן ינאי. אפשרות נוספת שעלתה היא לחסום לתנועה את סמטת צימבר בשעות ההבאה והאיסוף ולאפשר כניסה רגלית בלבד למתחם הגנים (בדומה למצב הקיים בסמטת צביה, המובילה למתחם בתי הספר אלון ושב"צ). יש לציין כי פיתרון שכזה עלול להכביד על אלה ממתפללי בית-הכנסת המתקשים בהליכה ומגיעים לתפילה מדי

פיתח תוכנה ייחודית לשימוש הקיבוצים ברחבי הארץ. הרעיונות עלו וצמחו, עד שהחליט כי הגיע הזמן לעשות תואר שלישי. על אף האסונות המשפחתיים, החל ללמוד במרץ ובהנאה באוניברסיטת בר-אילן במחלקה הבינתחומית בלימודי פרשנות ותרבות. במקביל, המשיך להתנדב ובין השאר סייע ביעוץ לאגודה למלחמה בסרטן בתחום מחשוב הפעילות שלה. הרעיונות לעבודת הדוקטור כבר התגבשו והתארגנו, אך נותרו כזרעים בדמעה שנטמנו בקרקע וממתינים ל"בוא יבוא ברינה נושא אלומותיו".

יוסף ארגמן

חברנו יוסי שטח ביקש להוסיף דברים:

"עזרא ז"ל ביטא שילוב נדיר של איש חזון ובעל כושר ביצוע נמרץ. כל חייו היה איש חסד וחברה. ראשון בכל אשר עשה. היה מנהל המחשב בבר-אילן וממייסדי פרויקט השו"ת, לו נתן את הבסיס הטכנולוגי. כמנהל חברת המחשבים "מחיש" של בנק-המזרחי פיתח עזרא את המערכת הטובה ביותר לניהול ניירות ערך. "הוא היה היו"ר הראשון של עמותת "גבורת מרדכי" והוביל את בניית בית-הכנסת המפואר. הוא דאג שתיווצר קהילה מיוחדת עם תוכן. הוא הקים, יחד עם רעייתו חנה תבלד"א, בית חסד מתמיד ואמיתי. הוא אהב את הקהילה ורצה בשלום בין חבריה, בתוכה ומחוצה לה.

"עשרות שנים ישבתי לימינו בשבת בבוקר, בשיעור הגמרא של ר' אהרון ור' סנדיק יבדל"א. הוא היה ממלא-מקום מגיד השיעור (אחרי פטירת יוסי רבינוביץ ז"ל). היה חבר טוב לרבים, חבר לקהילה ולבודדים, חבר לשיעורים, להשקפת עולם, לטיולים, לספורט ולשיח תרבותי ואינטלקטואלי.

הוא היה מנהיג, בעל דיבור ישיר, עם תפיסה מהירה ורחבה, שקול ומאוזן, חותך ומחליט. למרות תלאתיו הביט קדימה. ימיו היו מלאים בעשייה, בארץ ובחו"ל. חבל על דאבדין.

עזרא בן-כוכב ז"ל יחסר לנו מאוד".

יהי זכרו ברוך.

על הרינה והתפילה

לניגונים המלווים את תפילות הציבור בימים הנוראים תפקיד מכריע. בימים אלה התפילות משופעות במגוון מוסיקלי וטקסטואלי עשיר במיוחד ושירתן על ידי שליח הציבור מעוררת השראה והתרגשות. זכיתי לעבור לפני התיבה מימי נעוריי בקהלים שונים ולאחרונה גם בקהילתנו, גבורת מרדכי. על כן אני מכיר עד כמה חוויה זו מוטלת לפתחו של שליח הציבור ועד כמה רבה אחריותו.

מעניין לציין כי החלק החשוב ביותר של התפילה, שהוא "הנוסח" המושר על ידי שליח הציבור והקהל עצמו, כלל אינו כתוב במחזורים. בניגוד לתורה שבעל-פה ההלכתית, שהועברה מזמן לכתב ולדפוס, "התורה שבעל-פה" המוסיקלית קיימת עד היום בעיקר בזיכרונם של שליחי הציבור ושל הקהל בקהילות השונות. ברוב בתי הכנסת בישראל שליחי הציבור לא הוכשרו לתפקיד באופן פורמאלי. למרות זאת, רבים מהם מובילים את התפילות באופן שמרגש את הציבור ומעצים את חוויית התפילה.

שליחי הציבור הכישרוניים יותר בכל קהילה מחזיקים אוצר שחשוב להעבירו מדור לדור. בשנים בהן היה לי הכבוד והעונג לעבור לפני התיבה בתפילות הימים הנוראים, השתדלתי ללמוד ממקורות רבים. המקור הראשון הוא תמיד שליחי ציבור ותיקים מהקהילה. הכשרתי המוסיקלית הכללית בכלי נגינה אפשרה לי להיעזר במקורות נוספים, בהם הקלטות ייעודיות של החזנים אשר היינוביץ' ואלי יפה וכן ספר תווים מאת יהודה ליב נאמן, "נוסח לחזן" ("המכון הישראלי למוסיקה דתית", תרל"ג). השתתפתי בתפילות גם בקהילות אחרות ושמעתי חזנים מקצועיים. זהו מקור נוסף להבאת חידושים אל הציבור שלנו.

חשוב ביותר להעביר את "התורה שבעל פה" הליטורגית הלאה לדור הצעיר. אני מציע, אפוא, לשלב את "ההעברה" באופן מושכל ומבוקר בתפקידי שליח הציבור בקהילה. אשמח לעזור כמיטב יכולתי לכל מי שיבקש ללמוד את התפילות.

מקס סקסטין

"צמד רעים" חגג 43 שנה

יעקב ולטר ויצחק פורת עומדים לפני העמוד בתפילה ובתקיעות מאז הקמת בית-הכנסת

- יוסי סגל -

עוזר לאבא במנגינות בקטעים השונים. הכישרון של אבא עבר אליי בירושה. עד היום אני זוכר את המלמד ב"חיידר", שהיה מלמד את הא-ב במנגינה מיוחדת ואת הילדים ההולכים אחריו ושרים. "מכיוון שאחי שירת בפלמ"ח ונפצע בתחילת מלחמת השחרור, התאפשר לנו לעבור בהפוגה הראשונה ליפו. למדתי בבית ספר "סיני" ברחוב הקונגרס. בסיום הלימודים יצאתי לעבודה בחנות בדרום תל אביב. ליד החנות הייתה מספרה. הספר היה בעל השכלה מוזיקלית חלקית ובקיא בנוסח התפילות. היה לו כישרון מיוחד למנגינות השונות. "הספר הזה ארגן קבוצת נערים והכין אותם לתפילות החג. כך התחלתי להופיע בבתי-כנסת מאוד מפורסמים, כגון בית-הכנסת הגדול ברחוב אלנבי, בית-כנסת בצפון תל-אביב, בית-הכנסת הגדול ברמת-גן

קולו הערב של חזן בית-הכנסת, יעקב ולטר, לצד צלילי השופר המתחנן של הבעל-תוקע הקבוע, יצחק פורת, הם כבר שנים רבות חלק מאווירת החגים בהיכלנו. שניהם, מסתבר, ממשיכים מסורת אבות במשפחותיהם.

יעקב ולטר (ו' קמוצה) נולד בשנת 1939 בעיר קומרנו בצ'כוסלובקיה המזרחית, גבול הונגריה. אביו היה שוחט, מוהל וחזן. בהיותו בן שלושה חודשים עזבה המשפחה את אירופה בגלל אירוע אנטישמי ועלתה על אוניית המעפילים רודניצאר ב'. אחיו הגדול, שניסה להגיע ארצה עוד קודם, נספה באוניה "סטרומה". אח אחר הגיע

צילום: רינת טואיטו

יעקב ולטר ויצחק פורת

עמם ארצה. לאחר שהייה קצרה במחנה הצבאי בסרפנד (צריפין) התירו הבריטים למשפחה לעבור לירושלים. הם השתכנו בבתי אונג'רן, מול מאה-שערים. כעבור זמן לא רב בארץ, נולדה למשפחה גם אחות קטנה.

מספר יעקב: "אבא היה שליח ציבור בבית-הכנסת "פרסבורג שול". אני זוכר את עצמי

המשך בעמ' 4 >>